

Scholen vragen vaker hoge ouderbijdrag

Nederland telt een groeiende groep scholen die een flinke vrijwillige ouderbijdrage vraagt. Dat is gevaarlijk voor de gelijke kansen die toch al onder druk staan, analyseert *Onderwijsblad*-hoofdredacteur Robert Sikkes.

Nederland kent maar een handjevol echte particuliere scholen, zoals Winford, Florencius of nieuwkomer HIP. Tarieven lopen uiteen van 12.500 tot 21.000 euro per jaar. De belofte is duidelijk: kleine klassen en veel persoonlijke aandacht voor de leerling. Tegen extra betaling zijn er aanvullende pakketten voor bijvoorbeeld tweetaligheid, hoogbegaafdheid of overblijf. Een hele basisschoolloopbaan kost dan al snel tussen de 1 en 2 ton. Alleen weggelegd voor veelverdieners. De bescheiden groei van deze particuliere scholen laat zien dat de belangstelling er is, maar wel klein blijft.

Want waarom zou je als ouders zo veel geld neertellen voor goed onderwijs, als extra's ook op andere scholen voor veel minder geld te vinden zijn? Door een stevige ouderbijdrage bovenop de overheidssub-

sidie te vragen, is er een groeiende groep scholen die zich meer kan permitteren dan de gemiddelde basisschool.

ONGELIJKHEID

In vier jaar tijd is het bedrag dat scholen ophalen bij ouders volgens de jaarrekeningen van basisscholen met 30 procent gestegen naar 87 miljoen euro in 2016. Nu betekent dat voor de meeste scholen een kleine aanvulling op het budget, variërend van een paar tientjes tot honderd euro. Maar het aantal dat meer dan 1000 euro per jaar vraagt groeit snel, en 1500 euro is allang niet meer ongewoon. Dat laatste betekent 20 procent meer inkomsten. Daarmee kun je klassen verkleinen, salarissen verho-

gen, computers kopen, of wat je belangrijk vindt (zie ook het artikel op pagina 22). Het zijn vooral scholen met een bijzonder onderwijsconcept of scholen in de wat beter gesitueerde wijken die hoge bijdragen vragen. Vrijwillig, natuurlijk, maar ouders betalen graag voor meer aandacht of een hoogbegaafdenprogramma. Voor een groeiende groep ouders – die eerst een veelvoud van dat bedrag aan de crèche overmaakte – is het basisonderwijs eigenlijk best wel goedkoop. Dat ouders en scholen elkaar hier vinden is logisch: ze hebben beide baat bij een school die wat ruimer in haar jasje zit.

De besturenorganisatie PO-raad wil eigenlijk van de ouderbijdragen af – want die vergroot verschillen tussen scholen – maar verdedigt hem tegelijkertijd op de eigen website als 'een bittere noodzaak (...) omdat de basisbekostiging tekortschiet.' Terecht, want het primair onderwijs wordt ondergefinancierd. De klassen zijn te vol en de salarissen te laag.

Maar omdat hoge ouderbijdragen vragen voor de meeste basisscholen geen optie is, neemt inderdaad de ongelijkheid toe en dat is zorgelijk. Een beeld dat inspecteur-generaal Monique Vogelzang dit voorjaar in het voorwoord van het inspectierapport *De staat van het onderwijs* schetste. De onderwijsprestaties dalen, signaleert Vogelzang, en de segregatie tussen kansarm en kansrijk dendert voort. Half november was ook de conclusie van een Unicef-rapport bikkelhard: de ongelijkheid wat betreft onderwijskansen is in Nederland groot.

NAUWELIJKS REGELS

Op het gebied van de ouderbijdrage bestaan nauwelijks regels, behalve dat deze vrijwillig moet zijn. En over de grote verschillen in hoogte gaat het zelden in de Tweede Kamer. Terwijl er logische vragen te stellen zijn. Zoals: is het niet slim om een maximum te stellen? Of om de ouderbijdrage inkomensafhankelijk te maken? Of een combinatie van beide? Een door de staat bekostigde school kan nu elk willekeurig bedrag vragen en zal daar een groep ouders mee trekken die daar geen probleem mee heeft. Omdat ze beter onderwijs willen voor hun kind, en misschien ook

wel omdat er een selecterende werking van uit gaat. Waarom zou een school in plaats van duizend straks geen drieduizend vragen bovenop de lumpsum. Of 10 duizend? Daar komt nog een andere ontwikkeling bij: de regering wil het voor ouders makkelijker maken om nieuwe scholen te stichten. 'Onderwijs dat past bij hun identiteit', zo staat in het dit najaar verschenen wetsvoorstel. In de praktijk gaat die identiteit steeds vaker over een pedagogische concept in plaats van over een religie of zuil. In nieuwe wijken kan een identiteitsvoorkeur met marktonderzoek worden gepeild. In bestaande wijken kunnen ouders in een verklaring aangeven dat zij hun kind willen inschrijven op zo'n nieuwe school. Om

■■■■

De segregatie tussen kansarm en kansrijk denderd voort

te voorkomen dat er keiharde concurrentie komt tussen oude en nieuwe scholen, moeten ouders die iets anders willen eerst in gesprek met de schoolbesturen in hun regio. Zij zouden hun scholen ook meer kunnen plooiën naar de wensen van de ouders.

Nog meer variatie dus, in het toch al uitgebreide palet van scholen. Samen met een ouderbijdrage waar geen rem op zit, gaat het publieke onderwijsbestel zo overhellen naar geprivatiseerd onderwijs. Met een basisbekostiging van de overheid en daarbovenop een stevige bijdrage van de ouders. Want aan de nieuwe onderwijsconcepten waar het kabinet naar zoekt, hangt meestal wel een prijskaartje. ■